LAPIN LIITTO

LAUSUNTO

23.10.2017

291/10.00.00/2017

YmV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan ympäristövaliokunnan pyyntö 16.10.2017 asiantuntijakuulemista ja –lausuntoa varten

Asia: O 49/2017 vp Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistaminen

LAUSUNTO VALTAKUNNALLISTEN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEIDEN UUDISTAMISESTA

Ympäristöministeriö asetti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamista ohjaamaan yhteistyöryhmän, jossa myös Lapin liitto on ollut edustettuna. Yhteistyöryhmä määritteli uudistamisen periaatteet. Lapin liitto pitää tärkeänä periaatteita, joiden mukaan 1) tavoitteiden tulee koskea aidosti valtakunnallisia asioita, jolloin maakunnallisille ja paikallisille maankäyttöratkaisuille jää tarvittavaa liikkumatilaa, 2) tavoitteet eivät ole päällekkäisiä erityislainsäädännön kanssa ja 3) tavoitteet ovat mahdollisimman täsmällisiä, yksiselitteisiä ja keskenään johdonmukaisia.

Ehdotus toteuttaa sovittuja periaatteita ja on aiempiin tavoitteisiin nähden huomattavasti selkeämpi. Lapin maakunnan muuhun Suomeen nähden poikkeuksellisissa olosuhteissa tavoitteiden yleispiirteisyys tuo tarvittavaa joustavuutta ottaa huomioon alueen erityispiirteet.

Uudistetuissa tavoitteissa tuodaan esille mm. maan eri osien vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntäminen elinkeinotoiminnan kehittämisessä. Lapin kannalta tärkeitä nostoja ovat biotalouden, matkailun ja digitaalisten palvelujen sekä luonnonvarojen jalostuksen mahdollisuudet elinkeinojen ja yritystoiminnan kehittämisessä. Myös aluerakenteen monikeskuksisuus, tukeutuminen olemassa olevaan rakenteeseen, hyvä saavutettavuus ja matka- ja kuljetusketjujen toimivuus ovat keskeisiä alueidenkäyttötavoitteita.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet konkretisoituvat pääasiassa kaavoituksen kautta. Maakuntakaavalla on keskeinen rooli tavoitteiden täsmentämisessä maakunnallisiksi alueidenkäytön ratkaisuiksi. Kaavoituksen tehtävänä on yhteen sovittaa erilaisia maankäytön intressejä.

Ehdotusta on lausuntopalautteen perusteella tarkistettu saamelaiskulttuurin ja –elinkeinojen huomioon ottamisen osalta**. Esitetty tavoite (sivu 9): ”huolehditaan…saamelaiskulttuurin ja elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä” voi tehdä intressien yhteen sovittamisen mahdottomaksi.**

Saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvat Enontekiön, Utsjoen ja Inarin kunnat kokonaisuudessaan sekä Sodankylän kunnan pohjoisosasta Lapin paliskunnan alue. Saamelaisalue on kokonaisuudessaan saamelaiskulttuurin ja –elinkeinojen kannalta merkittävä, vaikka alueella on kulttuuriin kuulumatonta alueidenkäyttöä kuten muita elinkeinoja, asutusta, matkailualueita ja infrastruktuuria. Alueidenkäytön suunnittelun tehtävänä on myös saamelaisten kotiseutualueen kunnissa yhteen sovittaa näitä maankäyttömuotoja saamelaiskulttuurin ja –elinkeinojen tarpeiden kanssa.

Lapin liitto
Hallituskatu 20 B
PL 8056
96101 Rovaniemi

info@lapinliitto.fi
etunimi.sukunimi@lapinliitto.fi

LAPLAND
Above Ordinary

Lapin liitto esittää, että saamelaiskulttuuri ja –elinkeinojen huomioon ottaminen valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa muutetaan muotoon: ”turvataan saamelaiskulttuurin ja –elinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset.” Tällöin vältytään erityisten alueiden määrittelyltä, poissulkevalta käytön määrittelyltä ja voidaan aidosti yhteen sovittaa maankäytön tosiasialliset käyttötarpeet.

Muilta osin ehdotus valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vahvistaa maakuntien ja kuntien itsehallinnollista asemaa ja antaa aiempaa paremmat mahdollisuudet alueiden erityispiirteisiin tukeutuvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden määrittelyyn sekä niiden pohjalta tehtävien maankäyttöratkaisujen suunnitteluun.

LAPIN LIITTO

Mika Riipi
maakuntajohtaja